

Přemýšlení o možném

Toto zamyšlení je zaměřeno na základní problémy bezpečnosti České republiky a z toho vyplývající úlohu státu a jeho armády. Chce se dotknout problémů perspektivní výstavby celkového systému zajišťujícího bezpečnost státu, a to jak v obecné poloze, tak nabídnout některé úvahy a náměty jako podklad pro následující diskusi.

OBECNÉ ÚVAHY

Geopolitická poloha České republiky

Geopolitická poloha České republiky je v Evropě výjimečná. Naše republika leží mezi evropským východem a západem a sousedí se státy, které mají různou hospodářskou strukturu a ekonomickou úroveň, ale i rozdílnou míru politické stability a tendencí. Prostor, který obýváme - tedy křižovatka peripetií evropské historie i dneška, místo citlivého dotyku evropských magistrál kultury, vzdělanosti, infrastruktury - je natolik exponovanou částí kontinentu, že si právem zaslouží nejen maximální pozornost, ale i větší stabilitu a pevnější bezpečnostní jistoty, než máme v současné době.

Novodobá historie České republiky resp. bývalého Československa nás dostatečně poučila, jak labilní může být bezpečnostní politika a jak snadno lze porušit léta budované závazky, dohody a sliby vůči malému státu ve prospěch jiných „vyšších bezpečnostních zájmů“, nebo ve prospěch „mocnějších“. Tak tomu bylo v roce 1938-39 i roce 1968, kdy jsme byli přinuceni za použití přímého ozbrojeného násilí sdílet svůj osud z rozhodnutí jiných. Takovéto tragédie našeho národa se nikdy v budoucnu nesmí opakovat. Bylo by neodpustitelným hazardem, nejen s bezpečností České republiky, ale i se stabilitou a mírem v citlivém prostoru střední Evropy, tuto skutečnost ignorovat.

Pronikavé a hluboké změny v Evropě, končící bipolární dělení světa i výrazné politické proměny střední a východní Evropy relativně zlepšily bezpečnostní prostředí, v němž se nachází nově vzniklá Česká republika. Tempo dějin se zrychlilo, stará pouta odpadla, vynořily se však nové problémy. Přes zcela nový, historicky nevídaný trend vytváření komplexního bezpečnostního systému a dalších mírových iniciativ v Evropě se dosud žádný stát nevzdal práva hájit svoji suverenitu, v krajním případě ozbrojenou silou. Je tomu tak proto, že jednoznačné záruky trvalého míru prostě neexistují a ozbrojený konflikt nejrůznějšího rozsahu není zcela jednoznačně vyloučen.

Rozpad Sovětského svazu, zánik Jugoslávie, rozdělení Československa a sjednocení Německa změnily mapu Evropy. V oblasti mezi SRN a Ruskem vznikly nové státní útvary, jejichž bezpečnost není garantována ani velmocemi ani regionálním systémem bezpečnosti.

Snížený práh bezpečnosti poskytl prostor pro vznik etnických a nacionálních napětí a vedl ke vzniku celkové oblasti destability v balkánském prostoru, na rozhraní východní Evropy, střední Asie a Blízkého východu.

Proto povinností a právem každého demokratického státu je zajistit obranu své suverenity a územní integrity i bezpečnost občanů. Plnění tohoto úkolu vyžaduje nejen

podrobnou analýzu zahraničně-politických a vojenských faktorů vnější bezpečnosti, ale v současné době také objektivní posouzení široké škály ekonomických, sociálních, ekologických, etnických a náboženských aspektů.

Úvaha první - ohrožení a jeho eliminace

Z úrovně obecného teoretického pohledu lze přijmout některá východiska, která však mají svůj zcela praktický význam. Pokusím se o vysvětlení s využitím schématu (jehož autorství si zcela nepřivlastňuji).

Na schématu (viz schéma 1 - charakteristika ohrožení a rizik) lze ukázat tyto skutečnosti:

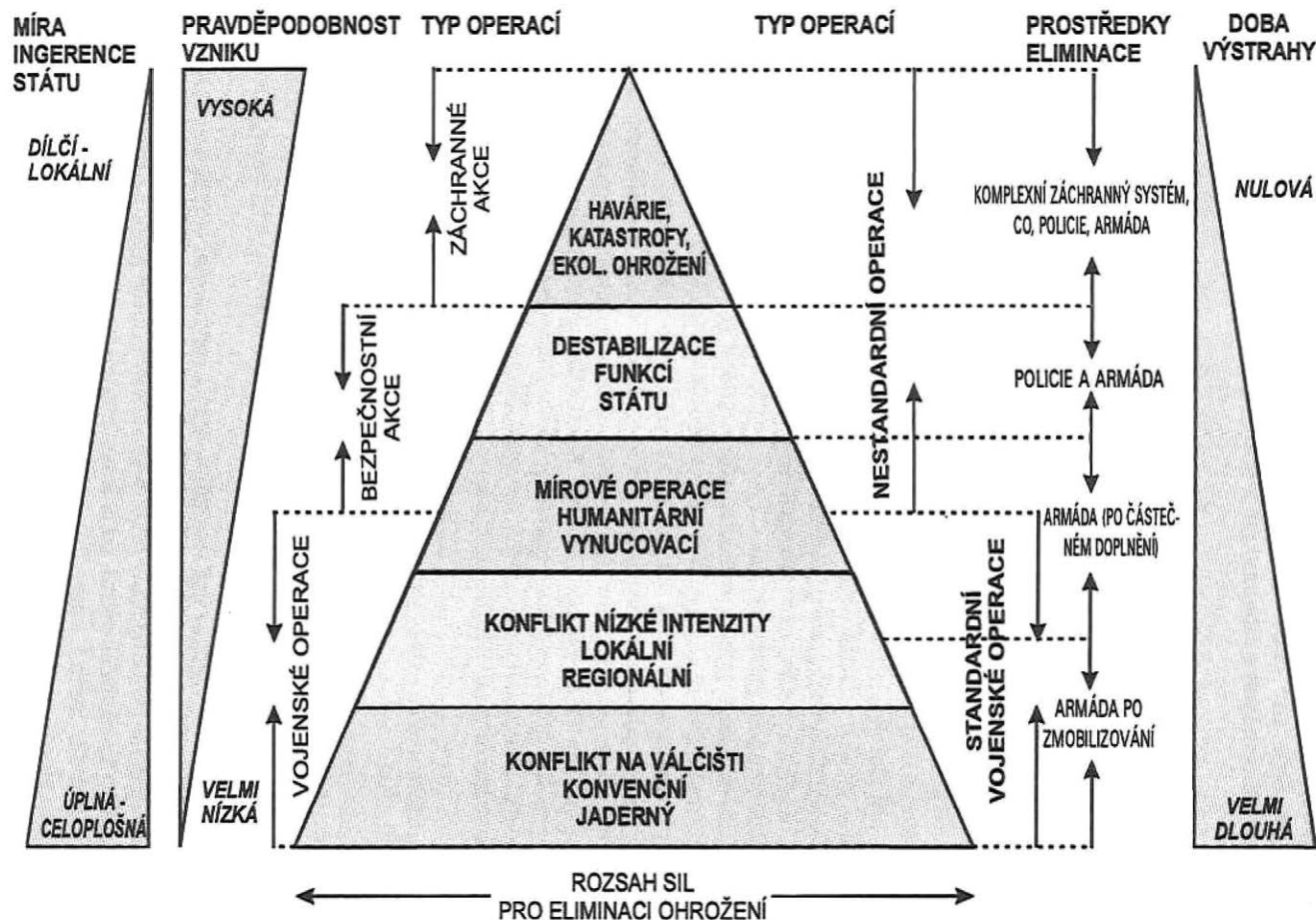
- Druhy ohrožení lze členit na *nestandardní* a *standardní*. Do nestandardních je možné zahrnout takové typy, které ohrožují bezpečnost (zdraví) obyvatelstva a funkci státu jako celku. Sem je možné zahrnout havárie technologických zařízení, jejichž výrony chemických látek a jiných zplodin ohrožují životy obyvatelstva v lokalitách či regionech, nebo přírodní katastrofy s obdobnými účinky (zemětřesení, povodně, pandemie, uragány apod.). Funkce státu může být ohrožena katastrofami velkého rozsahu (ekologické katastrofy, jaderné elektrárny), terorismem cíleným na destabilizaci funkcí státu, nekontrolovatelnou a neovladatelnou hromadnou migrací obyvatelstva z území s jakýmkoli typem hrozby přežití.

Na rozhraní standardního a nestandardního ohrožení lze definovat typ obecného, nebezprostředně časově a prostorově státu a občanů dotýkajícího se ohrožení, které se však při jeho neřešení stává potenciálně závažné. Tyto (tak pro dnešní dobu typické) případy jsou zpravidla posuzovány a řešeny mezinárodními organizacemi na různé úrovni a podle jejich rozsahu. Jasným příkladem jsou mírové operace organizované pod mandátem OSN, OBSE, EU nebo NATO (humanitární pomoc, pozorovatelé, ochranné síly, síly vynucovací, regulérní vojenské kontingenty). Souhrnně lze tyto typy, eliminující potenciální (nekontaktní) ohrožení, nazvat „mírové operace“.

Standardními formami ohrožení pak jsou:

- * *konflikt nízké intenzity* od lokálních dvoustranných vojenských akcí, vedených s dílčími politickými cíli, po regionální konflikty, zpravidla vedenými i více účastníky, jejichž cíle lze dosáhnout buď zhroutením funkcí státu, nebo jeho vojenskou porážkou. Míra intenzity a cílů konfliktu se zpravidla dotýká destabilizace subkontinentu nebo strategického prostoru a z hlediska globálních zájmů lze předpokládat úsilí o jeho lokalizaci, snížení jeho intenzity (embargo), intenzivní politickou, ekonomickou a i vojenskou ingerenci širších bezpečnostních struktur;
- * *konflikt na válčišti* (až dvě válčiště) vedený s rozhodnými cíli; buď za existenční přežití, nebo za imperiální zájmy (z jakkoliv definovaným ideologickým podtextem). Míra intenzity může v takovémto případě přejít od konvenčních po zbraně hromadného ničení, od boje na frontách k totálnímu ničení a destabilizaci hlubokého zázemí států. Při tom může mít oboustranně koaliční charakter a mobilizovat veškerý potenciál zdrojů;

Schéma I

- z hlediska pravděpodobnosti ohrožení lze ukázat, že samotná míra jejich pravděpodobnosti klesá od úrovně vrcholu - tj. katastrof a havárií - kde je nejvyšší, až po konflikt na válčišti, jehož pravděpodobnost lze charakterizovat jako velmi nízkou;
- naopak - doba výstrahy, tj. doba od vzniku po nutnou reakci, má opačný charakter;
- obdobná charakteristika ukazuje na potřebnou míru angažovanosti států k eliminaci ohrožení, tj. na nutnost reakce části sil a prostředků při likvidaci katastrof a havárií až po plnou, celoplošnou, totální aktivizaci všech dostupných zdrojů při konfliktu na válčišti;
- k sjednocení pojmů lze charakterizovat aktivity směřující k likvidaci ohrožení katastrofami, haváriemi a ekologickými katastrofami jako *typ záchranných akcí*, ohrožení způsobených destabilizací funkcí států a očekávané mírové operace jako *bezpečnostní akce* a konflikty využívající vojenskou sílu jako *vojenské operace*;
- k jednotlivým typům ohrožení lze přiřadit síly a prostředky jejich eliminace, tj. ke katastrofám a haváriím síly komplexního záchranného systému, útvary civilní ochrany, části policejních a armádních sil. Pro paralyzování sil destabilizující funkce států pak policii a síly armády začleněné pod velení policie. Mírové operace a konflikty nízké intenzity spadají pod vojenské aktivity zpravidla mírové armády po výběrovém mobilizačním doplnění, zatímco širší regionální konflikt a konflikt na válčišti vyžaduje plně rozvinout armádu a totální využití zdrojů států - lidských, materiálových, finančních, morálních;
- rozsah sil použitých v jednotlivých typech ohrožení se rozšiřuje od záchranných akcí k válečným operacím.

Jaké lze vyvodit praktické závěry pro vojenské úvahy:

- ▲ Armáda musí být připravována na všechny uvedené typy ohrožení. Tomu musí odpovídat její organizační struktura, materiální vybavení, výcvik, schopnost řízení a informační zdroje;
- ▲ zvláštní význam má připravenost armády pro vedení mírových operací všech typů - od humanitárních až po vynucení dané rozsahem mandátu;
- ▲ mírové operace budou vždy vedeny za účasti více států. Tyto síly musí proto zabezpečit kompatibilní komunikaci řízení, být velmi flexibilní, dostatečně pohotové, profesionálně připravené, vysoce mobilní;
- ▲ doba výstrahy umožňuje určitou míru rozumné minimalizace ozbrojených sil, které musí být v míru schopny zajistit svojí strukturou a velikostí nestandardní a mírové operace, mobilizační rozvinutí armády a její naplnění dostatečně připravenými zálohami;
- ▲ ozbrojené síly států musí být schopny účinné samostatné akce, ale i bojové činnosti s potenciálními spojenci ve všech typech ohrožení přesahujících možnosti států;
- ▲ funkce ozbrojených sil v standardních operacích přesahuje početní a materiální síly mírové armády. Jejich úspěšnost závisí na úrovni systému mobilizačního rozvinutí, vycvičenosti záloh, kvalitě techniky, množství materiálových zásob a celkové připravenosti států (krizové plánování).

V současné době není Česká republika členem žádné koalice garantující její bezpečnost. Proto zajišťujeme svoji obranu vlastními silami opírajícími se o obranný potenciál země. V tomto smyslu má podstatný význam ustanovení Ústavy České republiky ukládající občanům povinnost „budovat, chránit a rozvíjet Českou republiku v duchu nedotknutelných hodnot lidské důstojnosti a svobody”.

I když základem stability státu, jeho suverenity a bezpečnosti musí být vlastní vnitřní politická stabilita, ekonomická prosperita, ale i efektivní a věrohodná schopnost obrany těchto hodnot, nelze ani na chvíli zanedbat možnost v mezinárodním kontextu potenciálně zvyšovat míru bezpečnostních jistot jeho občanů. Stát musí v tomto smyslu poskytovat svým občanům nejvyšší garance.

Úvaha druhá - obranyschopnost státu

Při určitém zjednodušení si lze představit možnost obecně vyjádřit obranyschopnost státu jako souhrn vzájemně působících a ovlivňujících se makrokomponent (viz schéma 2 - obranyschopnost státu).

Schéma 2: Obranyschopnost státu (makropohled)

Několik myšlenek k vysvětlení schématu:

Obecně je interpretován názor, že obranyschopnost státu je dána bojeschopností armády. Pokládám toto tvrzení za nepřesné a do značné míry odsunující odpovědnost za obranyschopnost státu jen na jednu, byť velmi důležitou, složku celého systému.

Potenciální schopnost obrany státu je závislá na řadě dalších skutečností, jejichž souhrnné cílové působení a vzájemné interakce vytvářejí synergický efekt věrohodné schopnosti a odhodlání k obraně základních hodnot, na jejichž podstatě je postavena existence státu jako celku.

- ◆ Lze si představit, že vlastní schopnost obrany je odvozena od samotného státu (střední část schématu), představující jeho zákonodárnou, výkonnou a soudní moc, tvořící základ funkcí demokratického státu. Jeho ústava, ústavní a další zákony (především branné zákonodárství) vytvářejí rámec, z něhož se odvíjí tvorby hodnot, jejichž akceptace společností vytváří podstatu odhodlání a soubor nástrojů, pro které je nutno stát a občany bránit a kterými je dán předpoklad takto konat;
- ◆ stát tak vytváří přirozené politické a sociální klima měřitelné dosaženou mírou demokracie, ochrany práv a svobod a vnitřní tolerance společnosti;
- ◆ ekonomická schopnost státu vyprodukovat dostatečné zdroje pro rozvoj společnosti a jejich přiměřené užití pro obranu ve své podstatě vytváří materiální základnu odolnosti a obranyschopnosti státu, a to nejen zdroji vydělenými pro samostatnou armádu, ale i pro přežití státu v konfliktu různé intenzity;
- ◆ obdobně i lidský potenciál sám o sobě nepředstavuje jen tu část společnosti připravovanou k vojenské formě obrany státu, ale její tvůrčí potenciál výrazně ovlivňuje kvalitativní parametry obranyschopnosti;
- ◆ výšeč na schématu znázorňuje konkrétní prvky obrany státu. Ty se odvozují především od:
 - * potenciální schopnosti zahraniční bezpečnostní politiky státu udržovat vzájemné výhodné, přátelské a bezkonfliktní vztahy s bezprostředními sousedy a schopnost připravenosti zabezpečovat spojenecké bezpečnostní svazky garantující vyšší míru bezpečnosti státu aktivním zapojením do evropských a atlantických integračních a bezpečnostních struktur (EU, NATO, ZEU, OBSE);
 - * takto realizovaná zahraniční bezpečnostní politika je pak jádrem, od níž se odvíjí strategie obrany státu, formulující základní cíle a životní zájmy státu a způsoby, jimiž je těchto cílů dosahováno všemi potenciálními silami státu, včetně militárními;
 - * strategie obrany státu (někdy nazývána obrannou nebo bezpečnostní doktrínou státu) je základem pro formování ozbrojené složky státu - její armády, připravené aktivně paralyzovat vojenské napadení jakkoliv silným nepřítelem v nejrůznějších podmínkách charakteru zahájení a vedení války, s využitím všech dosažitelných schopností státu a všech možností mezinárodních bezpečnostních struktur a spojeneckých vazeb;
 - * základem militární obrany státu je jeho armáda, jejímž úkolem v míru je být připravená určitými silami k bezprostředním aktivitám ochranného i obranného charakteru, k účasti vyčleněných sil pro akce v mírových operacích, vycvičit a připravit kvalifikované zálohy i velitelský sbor a trvale zajistit svoji schopnost rychlého mobilizačního rozvinutí na stavy válečné armády;
 - * velikost výšeče, představující na schématu militární složku (mírovou a válečnou armádu), si lze představit jako dynamickou veličinu ovlivňovanou obecnou mírou intenzity ohrožení.

Tolik k úvaze, chceme-li přesvědčivěji hovořit o pojmu obranyschopnosti státu.

Úvaha třetí - bojeschopnost armády

S obdobně zjednodušenými názory se lze setkat při hodnocení bojeschopnosti armády a její celkové připravenosti účinně bránit stát a jeho občany. Pohled, často inspirovaný jednotlivými negativními případy (výběrová řízení na dodávky techniky a služeb, šikana, personální obsazení funkcí apod.) vede k nekomplexnímu pohledu. Pokusím se v dalším dekomponovat pojem „bojeschopnost armády“ na prvky, které lze v syntéze jejich kvalifikovaného hodnocení považovat za věrohodnější kritérium. Tyto prvky současně vyjadřují objekty, v nichž je potřebné postupně dosahovat kvalitativních změn. Pro větší názornost použijeme opět schéma 3 - bojeschopnost armády).

Bojeschopnost armády budeme v dalším již posuzovat jako uzavřený celek při uvědomění si toho, že existují výrazné vnější vlivy, které jsme blíže vysvětlili v předchozích dvouh úvahách. Přesto chci zdůraznit, že závažným předpokladem bojeschopnosti armády je ucelený komplex zákonů a ostatních právních norem, jenž lze souhrnně charakterizovat jako obranné zákonodárství. Jeho úplnost vytváří právní podstatu pro mírovou funkci armády, zabezpečuje její funkčnost v období krize a války, je garancí demokratického rozvoje a stanoví právní mantinely, v nichž se může a musí pohybovat všechny armádní struktury.

Souhrnným ukazatelem, na který hledáme odpověď, je bojová a operační připravenost armády, zahrnující třídu připravenosti vojsk, štábů a záloh pozemního vojska (v struktuře pozemního vojska, vojska územní obrany a sil rychlého nasazení), letectva, protivzdušné obrany, logistiky, vojenského zpravodajství a ochrany armády, vojenských škol. Ve vnitřním členění každé z uvedených komponent je účelné posuzovat tato kritéria hodnocení:

- organizační strukturu, dislokaci s příslušnou infrastrukturou, míru kompatibility s armádami potenciálních spojenců, schopnost, účelnost a rozsah mobilizačního rozvinutí, úroveň připravenosti plánů pro bojové a operační použití, účinnost systému forem a metod řízení personální práce, stav vědy, výzkumu a vývoje zabezpečujícího rozvoje armády;
- dalším vnitřním prvkem jsou prostředky, jimiž se uskutečňuje jejich bojová činnost, tj. bojová technika, soudobost takticko-technických parametrů, stav exploatace a údržby a celková operační životnost. Bojovou připravenost ovlivňuje stav materiálu, munice a ostatních zásob určených jak pro výcvik, tak pro vedení operací;
- druhým souborem kritérií majících rozhodný vliv na bojeschopnost je obecně pojatý lidský faktor, působící jak bezprostředně, tak zprostředkovaně. Mezi jeho složky lze zařadit míru profesionalizace nezbytnou pro zabezpečení plné funkčnosti jednotlivých organizačních prvků a stav její diferenciaci vzhledem k technické a technologické náročnosti zbraňových systémů, úroveň profesionální vzdělanosti, praxe a systému výchovy, věkovou strukturu, fyzickou a psychickou odolnost, stav organizovanosti vojenského života, úroveň kázně a vztahů uvnitř vojenských struktur, akceptaci armády společností a z toho vyplývající prestiž armády a v neposlední řadě i tradice jako prvek hrdosti na svou jednotku a odpovědnosti k ní;

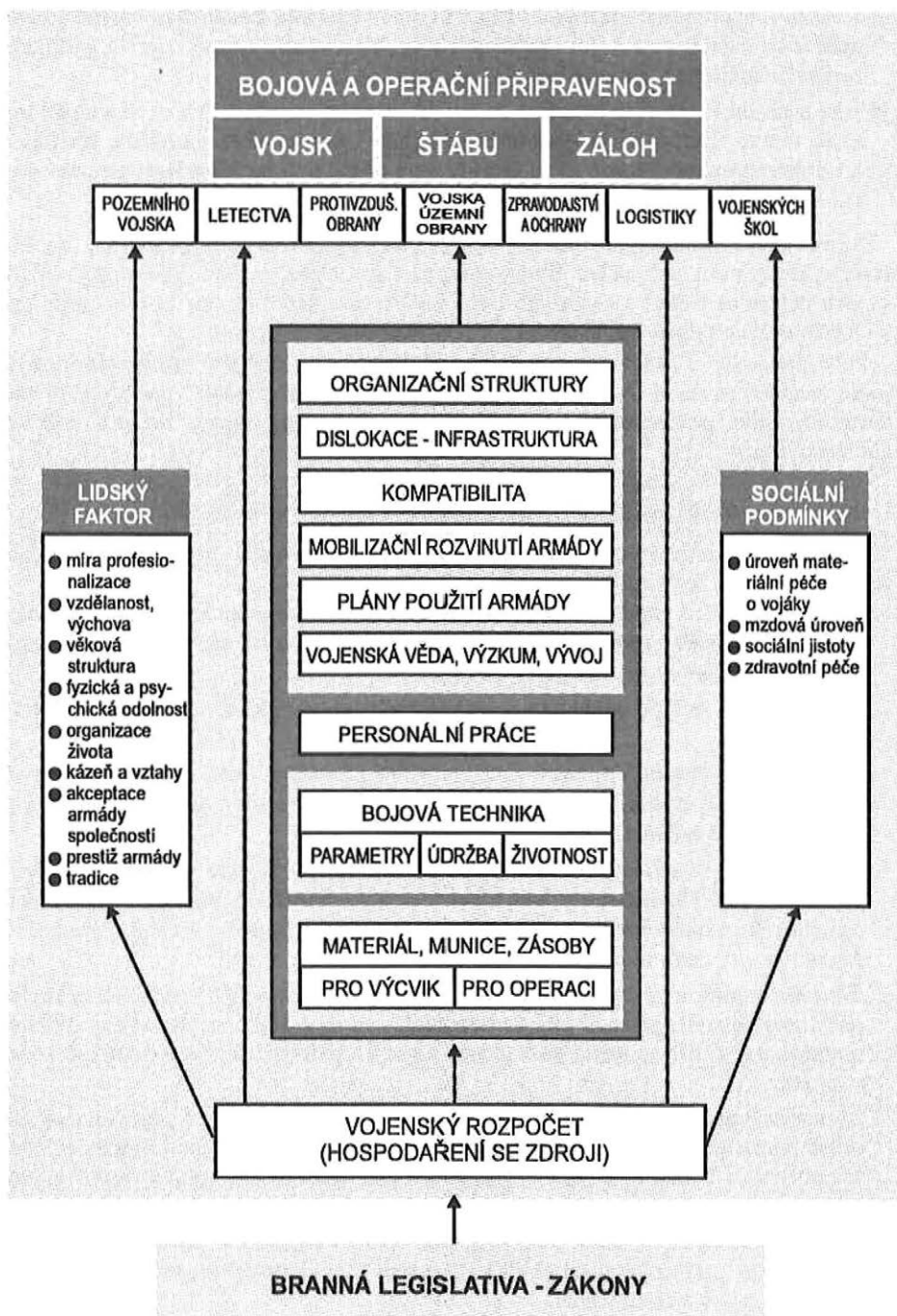

Schéma 3: Komponenty bojeschopnosti armády

- v třetím souboru kritérií je účelné zhodnotit celkové sociální podmínky, tvořené úrovní materiální péče o vojáky (ubytovací prostory, stravování, výstroj, bytová politika), mzdové ohodnocení, sociální jistoty a zdravotní péči;
- jako poslední komponentu je možné definovat vojenský rozpočet, jeho výši a strukturu užití, včetně všech nástrojů vyjadřující podmínky pro jeho efektivní funkci, směřující k udržení vybalancovaného stavu armády jako celku, a to jak z hlediska přítomnosti, tak z pohledu jejího kontinuálního rozvoje.

Již prostý výčet samotných prvků ukazuje, že stanovení úrovně bojeschopnosti je proces, který vyžaduje nezúžený pohled. Přitom je nutné vzít v úvahu, že jednotlivé složky nemají stejnou důležitost (váhu) a že ani tato váha není v čase neměnná, ale že musí přihlížet k reálnému stavu (objektivní analýza) a k cílovému řešení (projekce).

Pokusme se tedy, každý z vás, o stanovení úrovně současné bojeschopnosti armády podle stejných prvků a jejich individuálního hodnocení jako jedné z možných forem kvalifikovaného průzkumu názorů odborníků. (Dotazníky budou dodány redakcí diferencovaně.)

Úvaha čtvrtá - NATO, Západoevropská unie, neutralita

V podstatě jde o úvahu ohledně základních představ o evropské bezpečnosti z našeho pohledu. Pokusím se je stručně formulovat:

- ① Problém bezpečné středovýchodní Evropy (SVE) je dnes i problémem Západu. Proto prohlubování svazků těchto zemí s Evropskou unií bude z perspektivního hlediska pro země střední Evropy rozhodující.
- ② Bezpečnost je nejlépe udržována v podmínkách prosperující a vzájemně propojené ekonomiky.
- ③ Stávající bezpečnostní struktury jsou ve stádiu přerodu a musí otevřeněji přijímat zásadní politické změny, ke kterým v SVE došlo. Izolacionismus není východisko pro vlastní jistoty kohokoliv.
- ④ NATO ve svém euroatlantickém propojení bude ještě dlouho základem stability a bezpečnosti širšího prostoru. Jeho otevřenost a diferencovaná vstřícnost pokročilým demokraciím střední Evropy posune celkovou stabilitu Evropy na východ. Partnerství pro mír je prostředkem k dosažení potřebné kompatibility s NATO.
- ⑤ Západoevropská unie má jako evropský pilíř NATO potenciální možnost pružněji rozšiřovat prostor garancí pro demokraticky se rozvíjející země SVE. Aktivní spolupráce se ZEU je pro tyto země jednou z cest k zajišťování perspektivní bezpečnosti a stability.
- ⑥ Evropská bezpečnost nemůže být zajištěna izolací Ruska. Rusko vyvažovalo po tři století euroasijský prostor a tuto úlohu sehraje i v budoucnu. Podpora demokratickým silám Ruska a Ukrajiny je potřebná stejně tak jako pozorné sledování vývoje v tomto prostoru.
- ⑦ Rozšiřování NATO o země SVE je reálné spolu s paralelním procesem budování strategického partnerství mezi NATO a Ruskem (pro evropský prostor) a mezi USA a Ruskem (pro asijský prostor).

- ⑧ Velký význam je nutné položit na preventivní diplomacii. Předcházení krizí a účinné a včasné zabránění konfliktům je důležitým nástrojem evropské bezpečnosti. Důkazem selhání krizového managementu je vývoj situace v Bosně a Hercegovině.
- ⑨ Mírové operace musí být realizovány s jasnými politickými a vojenskými cíli a pod velením s potřebnou kompetencí.
- ⑩ Neutralita v exponovaném předělu SVE nemůže být garantována reálnými zárukami ani velmocí ani sousedů. Na druhé straně - dnes nelze být neutrální (neteční) k ohrožení demokracie, lidských práv, současných i historicky vytvořených hodnot. Patřit do nové Evropy znamená být angažovaný.

Není proto pochyb o tom, že nesporným strategickým cílem bezpečnosti České republiky je její budoucí plné členství v NATO, dnes jediné, reálně funkční organizaci, potenciálně schopné poskytovat bezpečnostní garance svým členům.

Ze strategického hlediska chci zdůraznit ještě další, ve své podstatě rozhodující, důvody - proč tomu tak musí být z našeho českého pohledu.

Důvod první:

Stát naší velikosti není schopen zajistit jen vlastními silami strategické zpravodajství - tedy informace, rozhodující o schopnosti včasného varování před nejrůznějšími druhy ohrožení k získání potřebného času pro přijetí včasných protipatření. Na druhé straně to však nesnižuje nebo neznehodnocuje vlastní zpravodajskou činnost jako informaci doplňkovou a potvrzující.

Důvod druhý:

Ze stejného důvodu nelze vybudovat autonomní a spolehlivou protiraketovou a protivzdušnou obranu. Schopnost čelit centralizovaným úderům vyžaduje několikanásobnou hodnotu sil, než kterou je schopen stát našeho typu ekonomicky zabezpečit. Účinnost takové obrany lze realizovat jen v širším, vzájemně koordinovaném vzdušném prostoru rozsáhlým manévrem.

Důvod třetí:

Ekonomický potenciál země, jeho strategické zásoby a potenciál obnovy obranyschopnosti je limitován možnostmi vést konflikt o nízké intenzitě. Pokud by jeho rozměry a doba trvání byla větší, je další schopnost účinného vedení operací výrazně závislá na rozvinuté infrastruktuře spojenců.

Důvod čtvrtý:

Míra odstrašení potenciálního nepřítele je dána velikostí ztrát, které by mu v případě jeho agrese byly způsobeny. Ty se násobí silami spojenců, jejich (latentním) jaderným potenciálem a spolugarancemi za obranu.

Nejenže Česká republika si přeje využít těchto výhod, ale se stejnou mírou odpovědnosti se cítí být zavázána vůči svým budoucím partnerům. V tomto směru dlouhodobě vynakládá své úsilí.

Co lze v tomto směru konstatovat jako východiska pro budoucnost:

- * pět let společné a vstřícné, oboustranně prospěšné práce mezi NATO jako organizací a jejími jednotlivými členy a AČR, umožnilo vybudovat solidní základy pro budoucnost.

Poznali jsme se, sdílíme stejné hodnoty, hlásíme se k spoluodpovědnosti za jejich obranu, udělali jsme první reálné kroky na cestě k dosažení interoperability;

- * poznáváme systém práce Aliance jako konsenzu při přijímání rozhodnutí, učíme se metodám uplatňovaným při demokratické kontrole společností, respektujeme potřebnou shodu principů při výstavbě ozbrojených sil a při jejich všestranném zabezpečení;
- * existuje politická vůle a širší konsenzus pro vstup ČR do NATO. Aktivní účast AČR v Partnerství pro mír nám umožňuje připravit se kvalifikovaně na plné členství, a to v souladu a při respektování zásad, které jsou formulovány ve studii o rozšiřování NATO;
- * vstup do NATO chápeme jako proces, který má svá pravidla a svůj časový horizont. Bezpečnost střední Evropy nevnímáme jen jako náš problém, ale jako problém evropský. Rozšiřování prostoru stability je nezbytný proces uskutečňovaný paralelním využíváním politického, vojenského a ekonomického potenciálu NATO, EU, ZEU a OBSE;
- * příprava ČR pro vstup do NATO není jen úkolem, který stojí před zahraniční politikou a armádou. Je to problematika týkající se celé společnosti a spočívá především v pochopení hodnot, které stojí za to, aby byly trvale a všemi bráněny.

Jako pokračování tohoto přemýšlení se budeme v druhé části zabývat některými problémovými úvahami o armádě a její budoucnosti.